

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง
สภาปฏิรูปแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘
วันจันทร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๒๐ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมการการปฏิรูปการเมือง สภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้พิจารณามติของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ กรณีการนำระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม (Mixed Member Proportional : MMP) มาใช้ในประเทศไทย โดยเชิญ นายไพฑูรย์ นิติตะวัน กรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมประชุม โดยสรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

กรรมการการร่างรัฐธรรมนูญได้ชี้แจงว่า คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญยังไม่ได้มีการพิจารณาเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งที่จะนำมาใช้ในประเทศไทย โดยคาดว่าคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจะมีการพิจารณารัฐธรรมนูญ ภาค ๒ ผู้นำทางการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง ในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่งมีแนวโน้มที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจะนำระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม (MMP) มาใช้เป็นหลักในการพิจารณา โดยคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญมีหลักคิดว่าการเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสมสามารถแก้ปัญหาที่ประเทศไทยเคยเผชิญมาได้ กรณีที่รัฐบาลมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเสียงข้างมากเด็ดขาดแล้วก่อให้เกิดเผด็จการรัฐสภา เพราะจะไม่ทำให้พรรคการเมืองใดได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเสียงข้างมากเด็ดขาดในรัฐสภา และการเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสมจะนำคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคะแนนมากำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับ ซึ่งทำให้เสียงของประชาชนไม่ตกหล่นไป ในเบื้องต้น คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ จะกำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๒๕๐ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน จำนวน ๒๐๐ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใช้ระบบเขตเดียวเบอร์เดียว การกำหนดเขตเลือกตั้งจะมีการแบ่งเขตตามเขตพื้นที่ ไม่ใช่จำนวนประชากรเป็นเกณฑ์ เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเมือง และเปิดโอกาสให้กลุ่มทางการเมืองที่จดทะเบียนส่งผู้สมัครลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้

ในการนี้ คณะกรรมการการปฏิรูปการเมืองได้มีความเห็นว่า การออกแบบระบบการเลือกตั้งในประเทศไทย ต้องคิดให้รอบคอบ โดยนำประสบการณ์ในอดีตที่ประเทศไทยเคยเผชิญมาเป็นบทเรียนในการร่างรัฐธรรมนูญ การออกแบบรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภานั้น ต้องทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพในการบริหารประเทศ หากรัฐบาลไม่มีเสถียรภาพในการบริหารประเทศก็ยากที่จะขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีระบบตรวจสอบถ่วงดุลรัฐบาล (Check and Balance) เช่น การอภิปรายไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี ที่ทำได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ เมื่อปรากฏว่ารัฐบาลทุจริตก็สามารถตรวจสอบถอดถอนได้ทันที นอกจากนี้ คณะกรรมการการปฏิรูปการเมืองมีความกังวลในประเด็นการให้มีผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามอิสระ หรือการให้กลุ่มทางการเมืองสามารถส่งผู้สมัครลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ เนื่องจากอาจเปิดช่องให้มีการหลีกเลี่ยงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

นอกจากนี้ กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ชี้แจงถึงความคืบหน้าการพิจารณาของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเมือง ในหมวดการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดรูปแบบของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เป็น ๓ รูปแบบ กล่าวคือ การตรวจสอบโดยองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ใช้อำนาจตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน การตรวจสอบโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งสามารถขอให้ศาลตั้งผู้ไต่สวนอิสระได้ และการตรวจสอบโดยภาคประชาชน เช่น สมัชชาพลเมือง สมัชชาคุณธรรม และสภาตรวจสอบภาคประชาชน เป็นต้น การกำหนดหลักการกระทำ ซึ่งเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดกับรัฐธรรมนูญ การจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ ซึ่งแนวคิดการจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติมาจากข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปการเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาการแทรกแซงระบบราชการจากฝ่ายการเมือง ทำให้ระบบราชการพ้นจากระบบอุปถัมภ์

ในการนี้ คณะกรรมการปฏิรูปการเมืองได้เสนอว่า คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ ควรเปลี่ยนชื่อเป็น คณะกรรมการสรรหาและประเมินผลแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่ไม่ได้มีหน้าที่เฉพาะประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการระดับสูงเท่านั้น แต่ต้องมีหน้าที่ตรวจสอบการสรรหาผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งข้าราชการระดับสูงด้วย

นายธนพจน์ พุทธิรักษ์
 นิติกรปฏิบัติการ
 ผู้สรุปผลการประชุม

นางสาวปรียาภรณ์ แก้วโยน
 ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการ
 การพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน
 และการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ๒ ก.พ. ๕๖ ผู้ตรวจ